

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО
«30» серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Зовнішня політика ЄС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, комунікації та регіональні студії»	суспільні
Освітня програма		
Вид дисципліни	вибіркова	

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри Ольга ФЛАТОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Митро МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(підпис)

Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносини та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року №1

Голова науково- методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою навчальної дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти розуміння теоретичних знань та практичних навичок роботи щодо загального та цілісного знання про генезис зовнішньополітичної співпраці західноєвропейських держав, інституційне та правове утворення Спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС (СЗБП ЄС) за умов нових викликів та загроз ЄС, вплив Брексіту на європейську безпеку, а також взаємовідносини ЄС – Україна.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни «Зовнішня політика ЄС» є:
формування наступних загальних компетентностей

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **формування наступних фахових компетентностей**

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи регіональних інтеграційних процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти (слухачі) знатимуть основи організації та проведення дослідження з метою отримання практичних висновків та результатів, що можуть бути застосовані у сфері міжнародних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	

2-й	-
Лекції	
16 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
88 год.	-
Індивідуальне завдання	
-	

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН4. Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.

РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН16. Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення національної та регіональної безпеки.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Генеза зовнішньополітичної та оборонної співпраці ахідноєвропейських держав.

Визначення основних стратегій європейської співпраці 1946-1949 рр. План Робера Шумана. Роль Черчилля у становленні майбутньої зовнішньої та військової політики ЄС. Етап провалу перших наддержавних проєктів у сфері зовнішньої політики, безпеки та оборони 1950-1954 рр. План Плевена. Договір про ЄОС. Період стагнації інтеграційних проєктів у сфері безпеки та оборони 1955-1968 рр. Розвиток європейських співтовариств у 80-ті роки ХХ століття. Передумови прийняття Єдиного європейського акту. Плани створення єдиного внутрішнього ринку. Час випробувань та пошуків (1970-1984 рр.) Етапи розширення Європейського Союзу.

Тема 2. Перші основні договори та документи Європейського Союзу: загальна характеристика та їх безпекова складова.

ЄСА (Єдиний європейський акт). Маастрихтський договір. Амстердамський договір. Друга спроба реформування Союзу: Ніццький договір. Конституція для Європи. Лісабонський договір.

Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу.

Загальна характеристика спільних політик та зовнішньої діяльності в ЄС. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС: інституційно-правовий вимір. Спільна політика безпеки та оборони: інституційно-правовий вимір. Інституційні механізми спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.

Тема 4. Спільна енергетична політика ЄС.

Головні завдання в ЄС у процесі втілення енергетичної політики. Базові принципи, на яких ґрунтується європейська енергетична політика. Історія формування енергетичної політики ЄС. Ключові пакети енергетичного законодавства ЄС та їх вплив на енергетичні ринки.

Тема 5. Екологічна політика Європейського Союзу.

Екологічні виклики прояви у міжнародному середовищі. Основних нормативно-правових актів у сфері захисту та охорони навколишнього середовища ЄС. Головні етапи розвитку екологічної політики ЄС. Основні та додаткові принципи політики у сфері охорони навколишнього середовища. Сучасна структура екологічної політики ЄС. Ключові напрями сучасної екологічної політики ЄС. Європейський зелений курс.

Тема 6. Стратегія Європейської політики сусідства.

Політика Східного партнерства: мета та формати у відносинах країн-учасниць СхП із ЄС. Тематичні платформи «Східного Партнерства». «20 очікуваних досягнень до 2020 р.». 10 ключових досягнень Східного партнерства за останні 10 років.

Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародним організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.

Військово-політична інтеграція після Brexit. Brexit і Спільна зовнішня політика ЄС. Нові кордони та обрії європейської інтеграції. сценарії подальшого розвитку СБОП після виходу Великобританії.

Тема 8. Взаємовідносини ЄС – Україна. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу.

Співробітництво у сфері спільної зовнішньої та безпекової політики. Посилення співробітництва з ЄС у сфері безпеки: рекомендації експертів. Співробітництво у сфері юстиції, свободи і безпеки. Торговельно-економічне співробітництво. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Генеза зовнішньополітичної та оборонної співпраці західноєвропейських держав	15	2	2			11						
Тема 2. Перші основні договори та документи Європейського Союзу: загальна характеристика та їх безпекова складова	15	2	2			11						
Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу	15	2	2			11						
Тема 4. Спільна енергетична політика ЄС	15	2	2			11						
Тема 5. Екологічна політика Європейського Союзу	15	2	2			11						
Тема 6. Стратегія Європейської політики сусідства	15	2	2			11						

Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародним організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.	15	2	2			11					
Тема 8. Взаємовідносини ЄС – Україна. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу	15	2	2			11					
Усього годин	120	16	16			88					

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Генеза зовнішньополітичної та оборонної співпраці західноєвропейських держав	2
2.	Тема 2. Перші основні договори та документи Європейського Союзу: загальна характеристика та їх безпекова складова	2
3.	Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу	2
4.	Тема 4. Спільна енергетична політика ЄС	2
5.	Тема 5. Екологічна політика Європейського Союзу	2
6.	Тема 6. Стратегія Європейської політики сусідства	2
7.	Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародним організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.	2
8.	Тема 8. Взаємовідносини ЄС – Україна. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу	2
	Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Генеза зовнішньополітичної та оборонної співпраці західноєвропейських держав Визначення основних стратегій європейської співпраці 1946-1949 рр. План Робера Шумана. Роль Черчилля у становленні майбутньої зовнішньої та військової політики ЄС. Етап провалу перших наддержавних проєктів у сфері зовнішньої політики, безпеки та оборони 1950-1954 рр. План Плевена. Договір про ЄОС. Період стагнації інтеграційних проєктів у сфері безпеки та оборони 1955-1968 рр. Розвиток європейських співтовариств у 80-ті роки ХХ століття. Передумови прийняття Єдиного європейського акту. Плани	11

	<p>створення єдиного внутрішнього ринку. Час випробувань та пошуків (1970-1984 рр.) Етапи розширення Європейського Союзу.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. Підготувати презентацію на тему або міні-доповідь (у формі презентації) про одного із засновників ЄС «П'ять цікавих фактів про одного з засновників ЄС».</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5 Тема 1.</p> <p>2. Журкин В.В. Военная политика Евросоюза. – М.: Международные отношения: Институт Европы РАН, 2014. – 256 с.</p> <p>3. Європейська інтеграція : навч. посіб./ за ред. М.І. Макаренко, Л.І. Хомутенко; - К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 344 с.</p> <p>Європейський Союз: навчальний посібник/Волинський національний університет імені Лесі Українки ; за ред.. А.О. Бояр, С.В. Федонюк – Київ, 2020 . – 594 с.</p>	
2.	<p>Тема 2. Перші основні договори та документи Європейського Союзу: загальна характеристика та їх безпекова складова</p> <p>ЄСА (Єдиний європейський акт). Маастрихтський договір. Амстердамський договір. Друга спроба реформування Союзу: Ніццький договір. Конституція для Європи. Лісабонський договір.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. Підготувати коротку доповідь у формі презентації на одну із запропонованих тем.</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 2.</p> <p>2. Журкин В.В. Военная политика Евросоюза. – М.: Международные отношения: Институт Европы РАН, 2014. – 256 с.</p> <p>3. Європейська інтеграція : навч. посіб./ за ред. М.І. Макаренко, Л.І. Хомутенко; - К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 344 с.</p> <p>Європейський Союз: навчальний посібник/Волинський національний університет імені Лесі Українки ; за ред.. А.О. Бояр, С.В. Федонюк – Київ, 2020 . – 594 с.</p>	11
3.	<p>Тема 3. Спільні політики Європейського Союзу</p> <p>Загальна характеристика спільних політик та зовнішньої діяльності в ЄС. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС: інституційно-правовий вимір. Спільна політика безпеки та оборони: інституційно-правовий вимір.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою, а також самостійно вивчити інституційні механізми спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС 2. Ознайомитися із науковою статтею «Сфери спільної зовнішньої політики і політики безпеки (СЗППБ) у праві Європейського Союзу»/ Національний юридический журнал теория и практика, 2018 р., С. 13-16 URL// www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/3/part_1/3.pdf (дата звернення: 20.09.2021 р.) та:</p> <p>1) <i>розуміти основну мету СЗППБ;</i></p>	11

	<p>2) самостійно намалювати схему - інституційну структуру щодо спільної зовнішньої політики і політики безпеки (СЗППБ)</p> <p>3. Підготувати не велику доповідь (у формі презентації), виступ можна доповнити відео про одну із військових або громадянських місій ЄС приблизно за такою схемою: (дата створення, історичні передумови та повноваження; бюджет місії тощо). Можливі теми доповіді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Громадянські місії CSDP ЄС: EUBAM Rafah. 2. Громадянські місії CSDP ЄС: EUPOL COPPS). 3. Громадянські місії Загальної політики безпеки та оборони (CSDP). 4. Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги на контрольно-пропускному пункті Рафah (EUBAM Rafah). 5. Поліцейські місії Європейського Союзу для Палестинської території (EUPOL COPPS). 6. Навчальна місія ЄС EUTM у Малі. <ol style="list-style-type: none"> 1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 3. 2. Білоцький Сергій Дмитрович, Міжнародно правове регулювання миротворчої діяльності ЄСУкраїнсько грецький міжнародний науковий юридичний журнал «Порівняльно правові дослідження», 2009, № 2 3. Військово-морська операція ЄС “Аталанта” URL: navy.mil.gov.ua/vijskovo-morska-operatsiya-yes-atalanta/ URL//navy.mil.gov.ua/vijskovo-morska-operatsiya-yes-atalanta/ (дата звернення: 18.09. 2021 р.) 4. Чумаченко О.А. Поліцейська місія Європейського Союзу в Боснії і Герцеговині: розвиток інституційного виміру URL: //vmv.kyvu.edu.ua/series/vipusk6/4.pdf (дата звернення: 17.09.2021 р.) Mission Operation ATALANTA EU Naval Force – Somalia URL://eunavfor.eu/mission/(дата звернення: 20.09. 2021 р.) 	
4.	<p>Тема 4. Спільна енергетична політика ЄС</p> <p>Головні завдання в ЄС у процесі втілення енергетичної політики. Базові принципи, на яких ґрунтується європейська енергетична політика. Історія формування енергетичної політики ЄС. Ключові пакети енергетичного законодавства ЄС та їх вплив на енергетичні ринки.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. Підготувати есе на одну із тем (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) «Реакція однієї із європейських країн до розбудови «Північного потоку-2»; 2) «Розвиток альтернативних видів енергетики на прикладі однієї із країн Європейського Союзу». <ol style="list-style-type: none"> 1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 4. 2. Вебінар «Енергетична політика ЄС уроки для України» від 2 травня 2019 р. URL://www.youtube.com/watch?v=fu5FB_xii4Y&t=4143s (дата звернення: 30.08.2021 р.) 3. Горюнова Є.О. Євроінтеграція: навч. посіб./ Є.О. Горюнова. – К.: Академвидав, 2013. – 224 с. – (Серія «Альма- матер»). 	11

	Манжук І. Забезпечення енергетичної безпеки ЄС/Національний юридичний журнал: теорія і практика, С. 96-101, 2016 р	
5.	<p>Тема 5. Екологічна політика Європейського Союзу</p> <p>Екологічні виклики прояви у міжнародному середовищі. Основних нормативно-правових актів у сфері захисту та охорони навколишнього середовища ЄС. Головні етапи розвитку екологічної політики ЄС. Основні та додаткові принципи політики у сфері охорони навколишнього середовища. Сучасна структура екологічної політики ЄС. Ключові напрями сучасної екологічної політики ЄС. Європейський зелений курс.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. Проаналізувати екологічну політику, яка проводить одна із країн ЄС. Роботу представити у формі реферативного дослідження.</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 5.</p> <p>2. Андрієнко М.В., Шако В.С. Рекомендації щодо підвищення ефективності системи. Моніторинг довкілля на регіональному рівні Економіка та управління в XXI ст.: виклики та перспективи розвитку: матер. Міжнародної наук. - практ. конф., 18-19 травня 2017 р., м. Умань / за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви. – Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2017. – 260 с.</p> <p>3. Івасечко О. Особливості формування екологічної політики Європейського Союзу / Ольга Івасечко // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: збірник наукових праць/ Національний університет "Львівська політехніка" [та інші]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – Випуск 25. – С. 113–118.</p> <p>Ладиченко В.В. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник /В.В. Ладиченко, І.В. Гиренко, Л.О. Головка, В.А. Вітів. – К.: Видавничий центр НУБіП України. – 2019. – 363 с</p>	11
6.	<p>Тема 6. Стратегія Європейської політики сусідства</p> <p>Політика Східного партнерства: мета та формати у відносинах країн-учасниць СхП із ЄС. Тематичні платформи «Східного Партнерства». «20 очікуваних досягнень до 2020 р.». 10 ключових досягнень Східного партнерства за останні 10 років.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. Підготувати презентацію на одну із запропонованих тем щодо програм та ініціатив ЄС в рамках СхП: Урбаністичні стратегії в історичних містах, керовані громадянами (COMUS); Креативна Європа; Культура і креативність Угода мерів – Демонстраційні проекти (CoM-DeP); Мери за економічне зростання (M4EG initiative) – EU4Business EU4Youth; EU4Energy; Erasmus+ ; Покращення екологічного моніторингу в Чорному морі (EMBLAS) тощо.</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom,</p>	11

	https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5 , Тема 6.	
7.	<p>Тема 7. Взаємодія ЄС з міжнародними організаціями в сфері підтримання миру і безпеки.</p> <p>Військово-політична інтеграція після Brexit. Brexit і Спільна зовнішня політика ЄС. Нові кордони та обрії європейської інтеграції.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. На основі наукової статті І. Стахурського «Спільна безпекова та оборонна політика Європейського Союзу після «Брекзиту»: відродження чи маргіналізація?» проаналізувати три сценарії подальшого розвитку СБОП після виходу Великобританії та написати есе. В есе необхідно зазначити, приблизно якого саме варіанту сценарію є особисто Ви, обґрунтуйте. Приблизна тема есе «Три сценарії подальшого розвитку СБОП після виходу Великобританії: моя суб'єктивна думка як фахівця з міжнародних відносин».</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 7.</p> <p>2. Грубінко А.В. Європейський Союз після Brexit: продовження історії Моногр. / А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021. 258 с.</p> <p>3. Спільна безпекова та оборонна політика Європейського Союзу після "брекзиту": відродження чи маргіналізація? / І. Стахурський // Evropský politický a právní diskurz. - 2016. - Sv. 3, Vyd. 6. - С. 25-32.</p>	11
8.	<p>Тема 8. Взаємовідносини ЄС – Україна. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу</p> <p>Співробітництво у сфері спільної зовнішньої та безпекової політики. Посилення співробітництва з ЄС у сфері безпеки: рекомендації експертів. Співробітництво у сфері юстиції, свободи і безпеки. Торговельно-економічне співробітництво.</p> <p>Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.</p> <p>2. На основі рекомендованої літератури підготуватися до обговорення питання «Проблеми і перспективи співпраці України з ЄС у сфері безпеки» (усно).</p> <p>1. Дистанційний курс «Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС», дистанційна платформа Google Classroom, https://classroom.google.com/c/MjI2NjI1ODAzNTM5, Тема 8.</p> <p>2. Україна-ЄС: шлях до політичної асоціації М. Капітоненко https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf</p> <p>3. Підсумки-2020: вперше за роки незалежності України проведено Огляд оборонно-промислового комплексу України Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України,</p>	11

	<p>опубліковано 05 січня 2021 року.</p> <p>4. Аналітична доповідь “Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики” здійснено за сприяння Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні/ Проблеми і перспективи співпраці України з ЄС у сфері безпеки Л. Поляков, - К., видавництво «Заповіт», 2020, С. 96-99.</p> <p>4. Україна-ЄС: шлях до політичної асоціації Київ-2021 Проект реалізується за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні.</p>	
Разом		88

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Методи та логіка наукових досліджень»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
ПРН1	Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	Лекція, метод усного контролю, аналіз конкретних ситуацій, наочний метод (ілюстрація та демонстрація – показ кінофрагменту), самостійна робота, дискусії на семінарських заняттях, метод активізації (ділові ігри), самостійна робота, евристичний метод (пошуковий), репродуктивний метод.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестування за окремими темами, оцінювання виконання контрольної роботи, екзаменаційний тест.
ПРН4	Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.	Лекція, репродуктивний метод, метод усного контролю, аналіз конкретних ситуацій, наочний метод (ілюстрація та демонстрація - показ кінофрагменту), метод активізації (ділові ігри), самостійна робота, евристичний метод (пошуковий), навчальна дискусія (обмін думками).	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестування за окремими темами, оцінювання виконання контрольної роботи, екзаменаційний тест.

ПРН6	Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Лекція, метод усного контролю, аналіз конкретних ситуацій, самостійна робота, дискусії на семінарських заняттях, самостійна робота, евристичний метод (пошуковий).	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестування за окремими темами, оцінювання виконання творчої роботи, екзаменаційний тест.
ПРН16	Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення національної та регіональної безпеки.	Аналіз конкретних ситуацій, наочний метод (ілюстрація та демонстрація), самостійна робота, дискусії на семінарських заняттях.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестування за окремими темами, оцінювання виконання творчої роботи, екзаменаційний тест.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді опитування на семінарських заняттях);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити фокус-групи, складати анкети, збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 8 балів. Максимально студент може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань залікової роботи – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Заліковий білет складається з двох теоретичних питань. Питання оцінюються по 20 балів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувачу вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження форс-мажорних обставин здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Виступи з доповідями на семінарських заняттях,	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, підготував докладну доповідь, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	8-6
підготовка презентацій, командна робота тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, підготував доповідь, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	5-3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, підготував неповну доповідь тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	2-0
Активна участь в обговоренні ключових проблем в межах семінарських і лекційних занять	виставляється здобувачу вищої освіти, який продемонстрував досконалі знання проблеми, здатність логічно формулювати та доводити власну думку	1-2
За теоретичне питання	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано їх доводити	16-20

залікового білету	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення і неточності при відповідях на питання та неточні обґрунтування власної думки	11-15
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але погано орієнтується в джерелах, припускається помилок, нелогічно викладає матеріал	6-10
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його суті, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно	0-5

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи								В с ь о г о	З а л і к	С у м а
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	8	8	8	8	60	40	100

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувачу вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Філатова О. Є. «Зовнішня політика ЄС» (<https://moodle.karazin.ua/>)

3. Грубінко А.В. Європейський Союз після Brexit: продовження історії Моногр. / А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021. 258 с.
4. Європейська інтеграція : навч. посіб./ за ред. М.І. Макаренко, Л.І. Хомутенко; - К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 344 с.
5. Європейський Союз: навчальний посібник/Волинський національний університет імені Лесі Українки ; за ред.. А.О. Бояр, С.В. Федонюк – Київ, 2020 . – 594 с.
6. Основи права Європейського Союзу: підручник / [Т.М. Анакіна, О.А. Гавриленко, Ф. Крістіані та ін.]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд; [координатор проекту А.О. Червяцова]; Харків. Нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. – Харків: Право, 2018. – 456 с.
7. Стратегія національної безпеки України від 14 вересня 2020 р.://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text
8. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. — Київ, 2021. — 344 с.
9. Robert Schuman: the architect of the European integration project [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL//europa.eu/about-eu/euhistory/founding-fathers/pdf/robert_schuman_en.pdf) (дата звернення: 20.08.2021).

Допоміжна література

1. Аналітична доповідь “Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики” здійснено за сприяння Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні/ Проблеми і перспективи співпраці України з ЄС у сфері безпеки/ Л. Поляков, - К., видавництво «Заповіт», 2020, С. 96-99.
2. Андрієнко М., Шако В. Рекомендації щодо підвищення ефективності системи. Моніторинг довкілля на регіональному рівні Економіка та управління в ХХІ ст.: виклики та перспективи розвитку: матер. Міжнародної наук. - практ. конф., 18-19 травня 2017 р., м.
3. Умань / за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви. – Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2017. – 260 с.
4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-p/page2?text=%C2%20>.
5. Ладиченко В.В. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник /В.В. Ладиченко, І.В. Гиренко, Л.О. Головка, В.А. Вітів. – К.: Видавничий центр НУБіП України. – 2019. – 363 с.
6. Манжул І. Забезпечення енергетичної безпеки ЄС/Національний юридичний журнал: теорія і практика, С. 96-101, 2016 р. URL://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/1/part_1/21.pdf (дата

- звернення: 28.08.2021 р.)
7. Мудрий Я. Словник-довідник термінів з європейської інтеграції / Я. Мудрий. – К.: Міленіум, 2009. – 588 с.
 8. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.
 9. Право Європейського Союзу: підручник/Л.О. Бондар, Г.В. Бредова, А.О. Вакуленко, О.І. Головка- Гавришева, Національний університет «Києво-Могилянська Академія» (НаУКМА); За ред. Жан Моне; За ред., передмова Р.А. Петров. – 9-те вид., змін і доп. – Харків: Право, 2019. – 441 с.
 10. Право Європейського Союзу: підручник/ [Р.А. Петров (кер. авт. кол.), А.О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.]; за ред. Р.А. Петрова. – Вид. 9-те, змінене і доповн. – Харків: Право, 2019. – 442 с.
 11. Фоменко С.В. Спільна зовнішня і безпекова політика ЄС: від національних інтересів до спільних цінностей. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2015. Вип 1. С. 224-242
 12. Шатун В. Т. Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу: формування та еволюція / В. Т. Шатун // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Політологія. - 2014. Т. 230, Вип. 218. - С. 60-67. - Режим доступу:
[URL://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_230_218_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_230_218_13). (дата звернення: 25.09.2021)
 13. Чумаченко О.А. Поліцейська місія Європейського Союзу в Боснії і Герцеговині: розвиток інституційного виміру URL:
[//vmv.kytmu.edu.ua/series/vipusk6/4.pdf](http://vmv.kytmu.edu.ua/series/vipusk6/4.pdf) (дата звернення: 17.09. 2021 р.
 14. Прокопенко Л. Л. П 80 Інституційна система ЄС: навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. – 220 с.
 15. Jacobs F. The European Parliament / F. Jacobs , D. Neville , R. Corbett. – London : John Harper Publishing, 2016. – 512 p.
 16. McCormick J. Understanding the European Union : A Concise Introduction/J. McCormick. – London : MacMillan Education UK, 2017. – 252 p.
 17. Nugent N. The Government and Politics of the European Union (8th Edition) /N. Nugent. – London: Red Globe Press, 2017. – 512 p.
 18. The European Union: What it is and what it does. – Luxembourg: PublicationsOffice of the European Union, 2018. – 60 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Алієв М.М. «Фабрики думки» у формуванні зовнішньополітичної

стратегії держави [Електронний ресурс] / Максим Алієв // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – Т.1 (№3). – 2011. – Режим доступу:

<http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3124>

2. Вебінар «Енергетична політика ЄС уроки для України» від 2 травня 2019 р. URL://www.youtube.com/watch?v=fu5FB_xii4Y&t=4143s (дата звернення: 30.08.2021 р.)

3. Військово-морська операція ЄС “Атланта” URL:

navy.mil.gov.ua/vijskovo-morska-operatsiya-yes-atalanta/

URL//navy.mil.gov.ua/vijskovo-morska-operatsiya-yes-atalanta/ (дата звернення: 18.08. 2021 р.)

4. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст. 527) Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1170-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 22, ст.816 № 35-VIII від 23.12.2014, ВВР, 2015, № 4, ст.13 № 2091-VIII від 08.06.2017 відносно національного інтересу України.

5. Навчальна місія ЄС EUTM у Малі

(URL://www.dw.com/uk/%D1%94%D1%81-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%88%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%B2-%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%83-%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%8E-%D1%83-%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%96/a-43777524)

(дата звернення: 20.09. 2021 р.)

6. Північноатлантичний альянс: історія, функції, структура та відносини з Україною / кол. авт. ; за ред. О. І. Дзвінчука. : Івано-Франківськ : НВ, 2013. – 592 с. 4. Основи зовнішньої політики України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 240 с.

7. Підсумки-2020: вперше за роки незалежності України проведено Огляд оборонно-промислового комплексу України Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, опубліковано 05 січня 2021 року

8. Поліцейські місії Європейського Союзу для Палестинської території (EUPOL COPPS) URL: //www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/06/28/eu-csdp-civilian-missions-council-extends-the-mandates-of-eubam-rafaq-and-eupol-copps/(дата звернення: 20.09. 2021 р.)

9. Правові основи спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС Окладна М.Г. , Майданік С.В. – Юридичний науковий електронний журнал URL://www.lsej.org.ua/2_2018/63.pdf (дата звернення: 15.09.2021)

10. Постанова Верховної Ради України “Про Основні напрями зовнішньої політики України” від 02.07.1993 № 3360-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3360-12>.

11. Статут ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unic.un.org/>

aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

13. Україна-ЄС: шлях до політичної асоціації Київ-2021 Проект реалізується за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_association.pdf

14. Щорічний звіт Генерального секретаря НАТО за 2020 рік [Електронний ресурс].

– Режим доступу : <http://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions>.

Офіційні сторінки:

США – <http://www.whitehouse.gov>

Британія – <http://www.number-10.gov.uk> Франція –

<http://www.sv.vtcom.fr/ftv/pres/ely/> Німеччина – <http://www.government.de> Італія

– <http://www.italyemb.nw.dc.us/italy/> Країни світу - <http://svit.ukrinform.ua/>

МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.mfa.gov.ua/mfa/map.htm>

Офіційний вебсайт Європейського Союзу – <https://europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейської Ради – <https://www.consilium.europa.eu>

Офіційний вебсайт Ради ЄС – <https://www.consilium.europa.eu> Офіційний

вебсайт Європейської Комісії – <https://ec.europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейського Парламенту –

<https://www.europarl.europa.eu/portal/en> Офіційний вебсайт Суду Європейського

Союзу – <https://curia.europa.eu/jcms/>

Офіційний вебсайт Європейського Економічного і Соціального Комітету – <https://www.eesc.europa.eu>

Mission Operation ATALANTA EU Naval Force – Somalia

URL://eunavfor.eu/mission/(дата звернення: 20.09. 2021 р.)

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах форс-мажору освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у письмовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Методи та логіка наукових досліджень» (<https://moodle.karazin.ua>).

13. Перелік питань до заліку

1. Визначення основних стратегій європейської співпраці 1946-1949 рр.
2. План Робера Шумана.
3. Роль Черчилля у становленні майбутньої зовнішньої та військової політики ЄС.
4. Етап провалу перших наддержавних проєктів у сфері зовнішньої політики, безпеки та оборони 1950-1954 рр.
5. План Плевена.
6. Договір про ЄОС.
7. Період стагнації інтеграційних проєктів у сфері безпеки та оборони 1955-1968 рр.
8. Розвиток європейських співтовариств у 80-ті роки ХХ століття.
9. Передумови прийняття Єдиного європейського акту.
10. Плани створення єдиного внутрішнього ринку. Час випробувань та пошуків (1970-1984 рр.)
11. Етапи розширення Європейського Союзу.
12. ЄЄА (Єдиний європейський акт).
13. Маастрихтський договір.
14. Амстердамський договір.
15. Друга спроба реформування Союзу: Ніццький договір.
16. Конституція для Європи.
17. Лісабонський договір.
18. Загальна характеристика спільних політик та зовнішньої діяльності в ЄС.
19. Головні засади і цілі спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.

20. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС: інституційно-правовий вимір.
21. . Спільна політика безпеки та оборони: інституційно-правовий вимір.
22. Інституційні механізми спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС
23. Головні завдання в ЄС у процесі втілення енергетичної політики.
24. Базові принципи, на яких ґрунтується європейська енергетична політика.
25. Історія формування енергетичної політики ЄС.
26. Ключові пакети енергетичного законодавства ЄС та їх вплив на енергетичні ринки.
27. Екологічні виклики прояви у міжнародному середовищі.
28. Основних нормативно-правових актів у сфері захисту та охорони навколишнього середовища ЄС.
29. Головні етапи розвитку екологічної політики ЄС.
30. Основні та додаткові принципи політики у сфері охорони навколишнього середовища.
31. Сучасна структура екологічної політики ЄС.
32. Ключові напрями сучасної екологічної політики ЄС.
33. Європейський зелений курс.
34. Політика Східного партнерства: мета та формати у відносинах країн-учасниць СхП із ЄС.
35. Тематичні платформи «Східного Партнерства».
36. «20 очікуваних досягнень до 2020 р.».
37. 10 ключових досягнень Східного партнерства за останні 10 років.
38. Військово-політична інтеграція післяBrexitу.
39. Брексит і Спільна зовнішня політика ЄС.
40. Нові кордони та обрії європейської інтеграції.
41. Основні сценарії подальшого розвитку СБОП після виходу Великобританії.
42. Співробітництво у сфері спільної зовнішньої та безпекової політики.
43. Посилення співробітництва з ЄС у сфері безпеки: рекомендації експертів.
44. Співробітництво у сфері юстиції, свободи і безпеки.
45. Торговельно-економічне співробітництво.
46. Проблемні питання українського оборонно-промислового комплексу.
47. Батьки- засновники ЄС.